

UCHWAŁA NR XXXV/.../22
RADY GMINY GRÓDEK

z dnia 25 marca 2022 r.

**w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2023**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 i 583), art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 i 2469, z 2022 r. poz. 24 i 218) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2023, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Gródek.

§ 3. Traci moc uchwała Nr XXXIII/284/21 Rady Gminy Gródek z dnia 30 grudnia 2021 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik

do uchwały Nr XXXV/.../22

Rady Gminy Gródek

z dnia 25 marca 2022 r.

GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA LATA 2022-2023

I. POSTANOWIENIA OGÓLNE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2023, zwany dalej "Programem", jest elementem Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gródek na lata 2016-2024, przyjętej uchwałą Nr XVII/137/16 Rady Gminy Gródek z dnia 31 marca 2016 r. Program uwzględnia cele operacyjne określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025, dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, a także przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym. Program został opracowany z wykorzystaniem wyników Diagnozy problemów społecznych na terenie Gminy Gródek, zrealizowanej na zlecenie Gminy Gródek w 2021 r. przez zespół Krajowego Ośrodka Kształcenia Administracji z siedzibą w Krakowie oraz raportu lokalnego Społecznej Diagnozy Uczniów 2021 Lustró, przeprowadzonej w ramach Ogólnopolskiej Kampanii Stowarzyszenia Producentów i Dziennikarzy Radiowych „Zachowaj Trzeźwy Umysł”.

Zakres prac badawczych zespołu Krajowego Ośrodka Kształcenia Administracji odnosił się do zdiagnozowania problemów: alkoholowego, narkotykowego, nikotynowego, przemocy w rodzinie i przemocy rówieśniczej oraz problemu depresji. Celem badania było przedstawienie wybranych problemów społecznych dotyczących Gminę Gródek w odniesieniu do opinii: dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzieży szkolnej. Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji, stanowiących przydatną wskazówkę w podejmowaniu działań na rzecz niwelowania problemów społecznych występujących w Gminie Gródek.

W oparciu o dokonaną analizę problemów społecznych zostały sformułowane rekomendacje skierowane do mieszkańców Gminy Gródek, które powinny mieć charakter długofalowy i wielostronny. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) podaje, że aż 50% zaburzeń zdrowia psychicznego prowadzących do nadużywania substancji psychoaktywnych, agresji i przemocy, a także innych zachowań antyspołecznych zaczyna się w okresie dojrzewania. Dzieci i młodzież są, więc grupą wymagającą szczególnie intensywnych oddziaływań profilaktycznych. Należy skupić się przede wszystkim na najmłodszych, by zapobiec i zredukować takie zachowania. Środowisko szkolne wywiera ogromny wpływ na rozwój fizyczny, emocjonalny i społeczny dzieci i młodzieży, stąd jego kształtowanie może sprzyjać zdrowiu psychicznemu. Australijskie badania na zlecenie WHO pozwoliły na wyodrębnienie najistotniejszych czynników ryzyka oraz czynników chroniących.

Czynniki ryzyka:

- przemoc rówieśnicza,
- odrzucenie przez rówieśników,
- słaba więź ze szkołą,

- niedostateczne kierowanie własnym zachowaniem (brak kontroli),
- destrukcyjna grupa rówieśnicza,
- niepowodzenia szkolne.

Zgodnie ze „Słownikiem terminów według PARPA”, przez „czynniki chroniące” należy rozumieć: wszystkie elementy osłabiające oddziaływanie czynników ryzyka, zwiększające „odporność” jednostki, a więc zmniejszające prawdopodobieństwo wystąpienia zachowań problemowych. Można je pogrupować w kilka kategorii:

- poczucie przynależności,
- pozytywny klimat szkoły,
- prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza,
- okazje do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć,
- zdecydowany brak akceptacji przez szkołę dla przemocy.

Wymienione czynniki chroniące mają charakter uniwersalny. Są odpowiednim oddziaływaniem wśród młodszych mieszkańców gminy, czyli uczniów szkół. Najlepiej wdrażać czynniki chroniące poprzez organizowanie warsztatów profilaktycznych, gdzie wzmacniane są czynniki chroniące oraz osłabiane czynniki ryzyka. Warto pamiętać, że oddziaływanie w zakresie jednego tematu zajęć, np. dotyczących jedynie przemocy może przynieść pozytywne rezultaty, także w profilaktyce innych zachowań ryzykownych. Nadrzędną rekomendacją wyznaczającą kierunek działań profilaktycznych jest wzmacnianie pozytywnego stosunku do nauczycieli oraz budowanie klimatu współpracy pomiędzy nauczycielami w szkole oraz wspieranie konstruktywnych zainteresowań i zajęć pozalekcyjnych młodzieży. Do najbardziej uniwersalnych i selektywnych czynników chroniących uczniów szkół przed angażowaniem się w zachowania problemowe należy włączyć:

- pozytywne nastawienie do nauczycieli,
- udział w dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych,
- aktywny udział w praktykach i uroczystościach religijnych,
- dobry kontakt z rodzicami; monitorowanie przez rodziców miejsc, w których uczeń spędza czas wolny.

Efektywna ochrona młodzieży wiąże się z prawidłowym rozumieniem przez nauczycieli procesów rozwojowych właściwych dla okresu adolescencji. Dlatego zaleca się, aby wspierać pedagogów i nauczycieli zarówno na poziomie kształcenia formalnego, jak i nieformalnego, w zdobywaniu wiedzy oraz poszerzaniu umiejętności w zakresie rozpoznawania wyzwań oraz trudności specyficznych dla tego okresu rozwoju.

Program profilaktyczny powinien zawierać działania profilaktyczno – informacyjne kierowane do wszystkich mieszkańców Gminy Gródek, mające na celu propagowanie zdrowego stylu życia i zmianę postaw przy użyciu sprawdzonych i rekomendowanych programów profilaktycznych, odpowiadających na środowiskowe zapotrzebowanie. Powinno zostać również uwzględnione realizowanie działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej skierowanej do osób uzależnionych, spożywających alkohol w sposób ryzykowny i szkodliwy lub korzystających z innych używek, jak również do ich rodzin, także osób zagrożonych przemocą oraz takich, przeciwko którym ta przemoc jest stosowana regularnie. W celu zapewnienia skuteczności, uwzględnione działania powinny być długofalowe, konsekwentne oraz wdrażane systematycznie na terenie Gminy Gródek.

Główne kierunki dalszych działań z zakresu przeciwdziałania i rozwiązywania problemu alkoholowego, narkotykowego, palenia papierosów, przemocy w rodzinie, problemu pandemii koronawirusa oraz zaburzeń psychicznych **wśród mieszkańców Gminy Gródek**, powinny polegać na:

- Rozwoju pracy socjalnej na rzecz mieszkańców, którzy są zagrożeni uzależnieniem od alkoholu oraz wdrażaniu najnowszych sposobów pomocy tym osobom.
- Ankietowani mieszkańcy (łącznie 43,51%) deklarują, że ich spożywanie alkoholu w ciągu dnia, w którym go piją, przekracza standardową porcję alkoholu (*porcja standardowa alkoholu wg Wikipedia, tzn. 10g czystego 100% alkoholu, zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5%, w ok. 100ml wina o mocy 12% oraz w ok. 30ml wódki o mocy 40%, a picie o niskim poziomie ryzyka zakłada wypijanie 1-2 porcji w ciągu dnia*). Należy zapobiegać rozwijaniu się uzależnienia od alkoholu. Rekomenduje się tworzenie kampanii, które będą miały na celu informowanie mieszkańców, o tym jakie mogą być konsekwencje spożywania dużej ilości alkoholu. Warto zaproponować mieszkańcom, przychodzącym do Urzędu Gminy, Ośrodka Pomocy Społecznej, czy też innych instytucji, by wypełnili test autodiagnozy, który udostępniony jest na stronie internetowej PARPA. Dzięki wypełnieniu testu, mieszkańcy będą mogli określić, czy np. są uzależnieni od spożywania alkoholu.
- W przypadku prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu, w sumie 9,74% mieszkańców przyznało, że kiedykolwiek taka sytuacja im się zdarzyła, a łącznie 36,00% badanych, było kiedykolwiek świadkami sytuacji, gdy ktoś prowadził samochód pod wpływem alkoholu. Dane te są ostrzeżeniem, ponieważ wiążą się nie tylko z łamaniem prawa, ale również stanowią bezpośrednie niebezpieczeństwo dla kierowców oraz społeczności lokalnej. By uniknąć takich zdarzeń na terenie gminy rekomenduje się, aby Policja prowadziła szeroko zakrojone akcje prewencyjne, które będą związane z prowadzeniem pojazdów pod wpływem alkoholu. Dodatkowo, warto rozpocząć cykl szkoleń eksperckich skierowanych do kierowców z zakresu bezpiecznej jazdy oraz organizować kampanie informacyjne dla mieszkańców w celu uświadomienia im o konsekwencjach związanych z prowadzeniem pojazdów pod wpływem alkoholu poprzez różnego rodzaju akcje plakatowe, konkursy, czy też akcje ulotkowe na terenie gminy.
- W Gminie Gródek łącznie 94,00% badanych dorosłych mieszkańców przyznało, że problemem społecznym, który jest najbardziej widoczny w Gminie Gródek jest alkoholizm, a dodatkowo 38,50% mieszkańców twierdzi, że alkoholizm jest bardzo często spotykany na terenie gminy. Rekomenduje się zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, a także udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
- Łącznie 11,00% mieszkańców Gminy Gródek przyznało, że zażywało kiedykolwiek narkotyki i substancje psychoaktywne. Jest to mały procent w stosunku do pozostałej liczby mieszkańców, natomiast rekomenduje się prowadzenie warsztatów dotyczących profilaktyki na temat uzależnień od narkotyków i substancji psychoaktywnych.
- Rekomenduje się również szkolenia dla kadr – pracowników socjalnych, nauczycieli, itp. w zakresie pracy z osobami zażywającymi narkotyki w sposób okazjonalny lub szkodliwy, a także inwestycje w sprzęt i materiały, które będą podnosić ich umiejętności.
- Mieszkańcy przyznają, że najczęściej na temat alkoholu i substancji psychoaktywnych znajdują informacje w Internecie i telewizji (85,00%). Warto zwrócić na to uwagę i dostosować się do współczesnego życia mieszkańców – udostępniać kampanie na stronach internetowych bądź społecznościowych.

- Rekomenduje się kontynuowanie działań mających na celu wzmocnienie integracji społeczności lokalnych na rzecz wspierania rodzin borykających się z różnymi problemami społecznymi, w tym zagrożenia przemocą, alkoholizmem, czy też narkomanią.
- 74,50% ankietowanych mieszkańców przyznało, iż problem przemocy w rodzinie występuje na terenie Gminy Gródek. Ponadto mieszkańcy przyznają również, że zdarza się iż zostają oni osobą doświadczającą przemocy (27,00%). Rekomenduje się nawiązanie współpracy z przedstawicielami służb wymiaru sprawiedliwości. Do tego celu mogą posłużyć spotkania interdyscyplinarne oraz szkolenia dla wszystkich organizacji pomocowych. Przedstawiciele podmiotów biorących udział w procedurze „Niebieskiej Karty” mogą korzystać z informacji udostępnionych na stronie www.niebieskalinia.pl. Informacje te mogą pomóc również osobom, które są dotknięte problemem przemocy.
- Rekomenduje się organizowanie lokalnych kampanii społecznych, by przekazywać wiedzę osobom, które nigdy nie były ofiarami przemocy, aby mogły również mieć wiedzę na temat mechanizmów przemocy oraz były uświadomione o jej szkodliwości.
- Mieszkańcy powinni mieć dostęp do informacji na temat tego, z jakiej formy pomocy mogą skorzystać w przypadku uzależnień (nie tylko ich samych, ale też rodziny i bliskich).
- Rekomenduje się również przeprowadzenie warsztatów z różnych form samoobrony dla ofiar przemocy, zaś dla sprawców, należy zorganizować warsztaty z zachowań asertywnych oraz z poprawnej komunikacji, w celu nauczenia ich kontroli nad własnym zachowaniem.

Główne kierunki dalszych działań z zakresu przeciwdziałania i rozwiązywania problemu alkoholowego, narkotykowego, palenia papierosów, przemocy w rodzinie, przemocy rówieśniczej oraz depresji wśród **młodych mieszkańców (uczniów) Gminy Gródek**, powinny polegać na:

- Dalszym podejmowaniu działań w zakresie profilaktyki szkolnej w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów i programy profilaktyczne. Uczniowie i uczennice zapytani o to, do kogo zwróciliby się mając problem związany z uzależnieniami, między innymi wymienili nauczycieli, wychowawców klas, psychologów szkolnych. Realizując programy profilaktyczne kształtuje się kompetencje osobowościowe młodych ludzi oraz ich zdolności interpersonalne niezbędne dla satysfakcjonującego funkcjonowania wśród rówieśników bez pomocy alkoholu, papierosów i narkotyków czy też przemocy.
- Zachowania ryzykowne są podejmowane przez młodzież często poza szkołą, gdzie nie daje to placówce możliwości wpływu na młodych ludzi – stąd ogromna rola rodziców, ich wiedzy oraz umiejętności współpracy z dzieckiem w zakresie kształtowania właściwych zachowań. Rekomenduje się, aby rodzice również byli szkoleni w zakresie profilaktyki uzależnień od alkoholu, tytoniu, czy też narkotyków wśród dzieci i młodzieży. Warto organizować pogadanki w szkołach dla opiekunów, gdzie będzie poruszana tematyka zachowań ryzykowanych wśród uczniów.
- Rekomenduje się rozpowszechnianie wśród uczniów informacji na temat form pomocy w przypadku posiadania w rodzinie osoby uzależnionej. Uczniowie powinni korzystać z warsztatów psychologicznych, które mogłyby polegać m.in. na praktycznych ćwiczeniach pracy nad swoją samooceną i bardzo ważną w tym wieku – asertywnością.
- Poleca się zapewnienie warsztatów dla nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz innych osób pracujących z dziećmi i młodzieżą.
- Rekomenduje się prowadzenie zajęć integracyjnych dla dzieci i młodzieży mających na celu budowanie więzi pomiędzy uczniami oraz poczucie bezpieczeństwa i zaufania, gdyż to stanowi między innymi czynnik chroniący podejmowania zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

- W Gminie Gródek, uczniowie, którzy przyznali, że spożywali kiedykolwiek alkohol wskazali, że, po raz pierwszy spróbowali go we wczesnym wieku 8-10 lat (27,27% chłopców, 20,00% dziewczynek) oraz w wieku 11-13 lat (9,09% chłopców, 20,00% dziewczynek). Zachęca się zatem do prowadzenia w szkołach Programów Rekomendowanych przez PARPA. Programy te mają na celu, m.in. opóźnienie inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży.
- Uczniowie szkół oceniają również, że zdobywanie alkoholu na terenie gminy jest możliwe (24,71% chłopców, 15,94% dziewczynek). Jest to sygnał dla Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, by zwiększyła kontrolę punktów sprzedaży alkoholu, w celu eliminacji miejsc, gdzie osoby niepełnoletnie mogą dokonać zakupu tego rodzaju napojów. Nacisk powinien być kładziony również na każdorazowe sprawdzanie dowodu osobistego młodych klientów w razie próby zakupu alkoholu lub papierosów.
- Rekomenduje się zaszczepienie wśród uczniów zdrowego stylu życia, poprzez organizowanie konkursów sportowych, obozów sportowych oraz ciekawych zajęć WF. Dodatkowo, poleca się rozmieszczenie w szkołach plakatów o tematyce zdrowego stylu życia i korzyści z nim związanych.
- Rekomenduje się obserwację młodzieży w szkole, w celu zidentyfikowania problemu zażywania substancji psychoaktywnych. Pomimo, że do zażywania narkotyków i dopalaczy przyznało się jeden chłopiec (1,18%) oraz jedna dziewczynka (1,45%) poleca się organizowanie warsztatów dla kadry pracowniczej szkoły – przede wszystkim na temat tego, jak wykrywać objawy stosowania substancji psychoaktywnych. W tym celu, warto zajrzeć na stronę Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomani, gdzie możemy znaleźć przykłady objawów, które mogą wskazywać na odurzenie narkotykowe wśród dzieci i młodzieży.
- 49,41% chłopców oraz 27,54% dziewczynek, przyznaje, że doświadczyło kiedykolwiek przemocy ze strony innych osób. Najczęściej osoby, które stosowały przemoc wobec młodych mieszkańców gminy to koledzy ze szkoły (57,14% chłopców, 52,63% dziewczynek). Rekomenduje się dostarczenie uczniom informacji, dotyczących tego, gdzie mogą szukać pomocy, gdy doświadczą przemocy oraz zaangażowanie nauczycieli, pedagogów i wychowawców klas, by organizowali warsztaty profilaktyczne dotyczące przemocy rówieśniczej w szkole.
- Rekomenduje się skorzystanie z kwestionariusza oceny ryzyka występowania przemocy wobec dziecka oraz propozycja algorytmu postępowania w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie wobec dziecka. Powinno się go rozpowszechnić wśród pracowników oświaty oraz tych, którzy pracują bezpośrednio z dziećmi.
- W okresie przedłużającego się kryzysu wywołanego przez epidemię COVID-19 występuje szczególnie duża potrzeba objęcia dzieci i młodzieży wsparciem wychowawczym, profilaktycznym i pomocowym. Z badania wynika, iż 34,12% ankietowanych uczniów ocenia swoje samopoczucie „raczej dobrze”. Rekomenduje się mieć na celu wzmacnianie naturalnych zasobów wsparcia dostępnych w najbliższym otoczeniu dzieci i młodzieży (rodzice i rodzina, wychowawcy, pedagog szkolny).
- Uczniowie, często w ankiecie wymieniają, że atrakcyjną formą działań profilaktycznych byłyby dla nich zajęcia warsztatowe z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą (32,94% chłopców, 46,38% dziewczynek). Takie spotkania mają na celu uświadomienie dzieci i młodzieży o tym, jakie zachowania są aktem przemocy i jakie niosą za sobą konsekwencje psychiczne oraz fizyczne, a także jakie konsekwencje niosą za sobą uzależnienia np. od narkotyków i alkoholu. Młodzi respondenci wskazywali również na pogadanki z wychowawcą (54,12% chłopców, 53,62% dziewczynek) warto zatem zwrócić na ten fakt uwagę, i zaangażować wychowawców klas w prowadzenie lekcji profilaktycznych.

Spoleczna Diagnoza Uczniów 2021 Lustró została przeprowadzona wśród uczniów klas V-VIII Szkoły Podstawowej w Gródku i dotyczyła następujących obszarów tematycznych:

- **Szkoła** – w jej ramach stosunek do nauczycieli i nauki, perspektywy i oczekiwania edukacyjne oraz szkolne i pozaszkolne relacje rówieśnicze;
- **Rodzina** – jako podstawowa komórka życia społecznego wywiera ogromny wpływ na każde pokolenie. W tym obszarze – ocena bezpośrednich relacji rodzinnych, postawy wobec tradycji i przodków, a także wizja małżeństwa i rodziny, jak również wyznawanych wartości;
- **Zdrowie** – to kluczowe zagadnienie dla całej ludzkości. W tym obszarze - aspekty aktywności fizycznej uczniów, oceny jakości życia i zdrowia;
- **Zwyczaje żywieniowe** – zagadnienia odżywiania się uczniów, spożywania owoców, warzyw i przekąsek, a także zażywania środków psychoaktywnych, alkoholu, papierosów, dopalaczy, suplementów diety, napojów energetycznych i leków;
- **Przemoc i agresja** – jest problemem, na który należy zwracać szczególną uwagę, gdyż niekontrolowana prowadzi do bardzo przykrych konsekwencji. W badaniu ukazano problem przemocy fizycznej i emocjonalnej (psychicznej), głównie w celu zdiagnozowania tego zjawiska;
- **Granie w gry, korzystanie z internetu i smartfona** – to zachowania, z którymi nierzadko mają do czynienia dorośli. Jest to problem dosyć często podejmowany przez badaczy społecznych, chociaż przy tak dynamicznie zmieniających się rozwiązaniach technologicznych trudno jest trafnie zdiagnozować skalę tego zjawiska. W raporcie znalazły się główne wskaźniki opisujące formy i częstotliwość korzystania z internetu i telefonów komórkowych;
- **Podstawowe czynności życia codziennego** – ogólnie rozumiany styl życia jako sposób spędzania wolnego czasu, wykonywania czynności codziennych, uczęszczania na zajęcia pozaszkolne;
- **Praca i ekonomia** – zagadnienie finansów młodzieży, wydatków, a także postaw wobec sukcesu zawodowego i podejmowanych prac zarobkowych;
- **Kapitał społeczny** – zagadnienia uogólnionego zaufania społecznego, patriotyzmu, patriotyzmu lokalnego, a także moralności i religijności młodzieży.

Kluczowe wnioski wynikają z porównania Społecznej Diagnozy Uczniów realizowanej w 2018 r. oraz w 2021 r. Raport jest swoistą ewaluacją badania i pokazuje zmiany jakie dokonały się wśród młodzieży klas V-VIII szkół podstawowych. Należy wziąć pod uwagę, że badanie ewaluacyjne było realizowane w trakcie trwania kolejnej fali pandemii Covid-19. W tym czasie młodzież była już po pierwszych obostrzeniach, jakie miały miejsce w marcu 2020 r., a także po półtorarocznej nauce zdalnej. Można zatem przypuszczać, że wiele zmian w stylu życia młodzieży jest efektem pandemii, jednak przy interpretacji należy być bardzo ostrożnym.

Wnioski dotyczące poszczególnych obszarów tematycznych wypracowane we współpracy z Wydziałem Socjologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (UMCS) na mocy podpisanego przez Stowarzyszenie Producentów i Dziennikarzy Radiowych oraz UMCS porozumienia:

- **Szkoła**
 - 1) Czas pandemii wywołał w nauczaniu młodzieży bardzo duże zmiany, do których nie wszyscy byli przygotowani (samorządowcy, nauczyciele, uczniowie, rodzice). Niewątpliwie przełożyło się to nie tylko na wyniki w nauce, gdyż ogólna średnia ocen jest wyższa niż trzy lata temu ale na subiektywną ocenę efektów swojej pracy przez uczniów.
 - 2) Uczniowie częściej niż trzy lata temu deklarują, że mają trudności z przyswajaniem wiedzy szkolnej. Pomimo tego, że częściej niż trzy lata temu poświęcają swój czas na odrabianie lekcji lub naukę w niedziele lub święta oraz częściej opuszczają uroczystość rodzinną z powodu nauki lub odrabiania lekcji, częściej też zdarzają się sytuacje, że nie rozumieją tego co mówi do nich nauczyciel podczas lekcji. Pomimo tego, że zwiększył się odsetek uczniów, którzy deklarują

uczęszczanie na korepetycje zmniejszył się znacznie odsetek respondentów, którzy deklarują, że ich wyniki w nauce się polepszyły.

- 3) Pomimo zawirowań związanych z nauczaniem hybrydowym wywołanych pandemią COVID-19 nie zmieniła się w sposób znaczący ocena, jaką uczniowie wystawili nauczycielom odnośnie do sprawiedliwego nauczania swoich uczniów. Jakkolwiek uczniowie wykazują się dosyć sporą dezorientacją, jeżeli chodzi o to czy ich nauczyciele są sprawiedliwi w ocenianiu swoich uczniów, to większą dezorientacją w tej kwestii wykazują się uczniowie klas młodszych (V-VI).
- 4) Dużą rolę w nauczaniu hybrydowym odegrali nauczyciele i wychowawcy. Zarówno wśród uczniów młodszych, jak i starszych, chociaż częściej wśród chłopców niż dziewcząt zwiększył się odsetek tych, którzy są zadowoleni ze swoich relacji z wychowawcą.
- 5) Relacje z koleżankami i kolegami w szkole uległy pogorszeniu z wyjątkiem uczniów klas młodszych (V-VI), u których odnotowano delikatny wzrost całkowicie zadowolonych.

- **Rodzina**

- 1) Czas pandemii stał się „papierkiem lakmusowym” relacji rodzinnych. Wielu psychologów podkreśla, że relacje rodzinne, wówczas gdy ludzie byli zamknięci na kwarantannie, uległy pogorszeniu, a nawet zaostrzeniu.
- 2) Ogólnie rzecz biorąc młodzież w zdecydowanej większości deklaruje, że ich relacje z rodzicami lub opiekunami są dobre i bardzo dobre. Jednak w ciągu ostatnich trzech lat relacje z matką, podobnie jak z ojcem czy rodzeństwem, a także z dziadkami nie tyle że w sposób znaczący się pogorszyły, ale zmniejszył się odsetek uczniów, którzy deklarują całkowite zadowolenie ze swoich relacji rodzinnych.
- 3) Osłabieniu ulegają tradycyjne wzorce małżeństwa i rodziny na rzecz nowych mediów. Na znaczeniu zaczynają tracić takie wzorce jak rodzice lub opiekunowie, nauczyciele, Kościół, głównie wśród dziewcząt ze starszych klas. Telewizja także traci na znaczeniu chociaż w małym stopniu. Młodzież coraz częściej swoją wizję małżeństwa i rodziny zaczyna kształtować wykorzystując swoje własne wyobrażenia, opinie przyjaciół, dziadków i znajomych, a także Internet i gry wideo. Największe zmiany dokonały się wśród dziewcząt ze starszych klas. W tej grupie najwięcej na znaczeniu ucierpieli rodzice, Kościół oraz nauczyciele.
- 4) Jeżeli chodzi o cele życiowe młodzieży to w większym stopniu, niż przed trzema laty, młodzież zaczyna cenić przyjaźń, posiadanie dużych pieniędzy, rozwijanie swoich zainteresowań i hobby oraz dobrą pracę w dorosłym życiu, ale też rozrywkę i zabawę. W mniejszym stopniu docenia taką wartość jaką jest Bóg, miłość na całe życie, patriotyzm i dobro ojczyzny, a także posiadanie dzieci w przyszłości. Największe zmiany w obszarze celów życiowych odnotowano wśród dziewcząt, głównie ze starszych klas. W tej grupie na znaczeniu straciły takie wartości jak miłość na całe życie, Bóg, posiadanie dzieci w przyszłości oraz dobre zdrowie. Z kolei w tej grupie wyraźnie wzrosła wartość jaką jest posiadanie dużych pieniędzy.

- **Zdrowie - czas wolny**

- 1) W odniesieniu do roku 2018 młodzi częściej zaczęli spędzać czas wolny przed smartfonem – niekoniecznie grając w gry komputerowe. Ta czynność w roku 2021 jest najczęściej wskazywana przez ankietowanych. Jeżeli chodzi o pozostałe czynności, to młodzi równie chętnie spotykają się ze znajomymi, gotują oraz wykonują różne prace w domu (np. sprzątanie).
- 2) Znacznemu ograniczeniu nastąpiło uczęszczanie przez uczniów na jakiegokolwiek zajęcia muzyczne, teatralne, plastyczne, czy taneczne.
- 3) Młodzi częściej też niż trzy lata temu poświęcają czas na rozwijanie swoich zainteresowań lub na wykonywaniu innych rzeczy. Rzadziej jednak uprawiają sport oraz oglądają telewizję.

- **Zdrowie - aktywność fizyczna i samoocena stanu zdrowia**

- 1) W efekcie pandemicznych ograniczeń zmniejszyła się aktywność fizyczna młodzieży. Zmniejszyła się częstotliwość uprawiania sportu oraz ograniczona została forma tej aktywności. Zmniejszył się odsetek respondentów, którzy uprawiają aktywności wymagające infrastruktury sportowej (pływanie, gimnastyka, piłka ręczna, siatkówka, sporty zimowe, aerobik, taniec, sporty militarne). Wywołuje to niekorzystne zmiany w zakresie subiektywnej oceny sprawności fizycznej, ocenie swojego stanu zdrowia, a także poziomu niewyspania (wyraźny wzrost uczniów deklarujących, że codziennie czują się niewyspani).
- 2) Podobnie jak trzy lata temu utrzymuje się trend wskazujący na to, że częstotliwość uprawiania sportu zmienia się wraz z wiekiem badanych. Im uczniowie starsi, tym jest ona mniejsza.
- 3) Zmianie ulega subiektywna ocena zwyczajów żywieniowych młodych ludzi. Zmniejsza się wskaźnik uczniów (głównie ze starszych klas), którzy twierdzą, że ich zwyczaje żywieniowe są całkowicie zdrowe. Coraz więcej uczniów nie potrafi też do końca ocenić, czy ich zwyczaje są zdrowe, czy niezdrowe .
- 4) Ankietowani częściej rezygnują z takich posiłków jak śniadania, obiady, podwieczorki oraz kolacje. Jeżeli chodzi o przekąski, to ograniczają regularne spożywanie czekolady i ciastek, na rzecz chipsów, których częste spożycie (codziennie, kilka razy w tygodniu, mniej więcej raz na tydzień) deklaruje coraz więcej ankietowanych. Rośnie także wskaźnik codziennego oraz cotygodniowego spożycia suplementów diety, a także witamin.
- 5) Jeżeli chodzi o spożywanie owoców i warzyw, to można zauważyć, że codzienne spożycie owoców zmniejsza się na rzecz spożycia okazjonalnego (kilka razy w tygodniu, mniej więcej raz na tydzień). Jakkolwiek ogólne spożycie warzyw pozostaje na poziomie z roku 2018, to w klasach młodszych zauważono wzrost dziennego spożycia tych produktów. Z kolei dziewczęta ze starszych klas wyraźnie ograniczyły codzienne spożycie warzyw.

- **Zdrowie - używki i leki (alkohol, papierosy, inne)**

- 1) Rośnie spożycie napojów energetycznych lub funkcjonalnych, zawierających kofeinę lub wyciąg z guarany (np. Red Bull, Tiger, Be Power itp.). Wskaźnik ankietowanych, którzy przyznali się do tego, że taki napój spożywają przynajmniej raz na tydzień (połączone odpowiedzi codziennie, kilka razy w tygodniu, mniej więcej raz na tydzień) wzrósł o 5,2 pp. Najczęściej te deklaracje złożyły dziewczęta ze starszych klas.
- 2) Jeżeli chodzi o spożycie alkoholu, narkotyków i dopalaczy, to na przestrzeni ostatnich trzech lat zmniejszyło się spożycie szampana (wino musujące) (-1,6 pp.), palenie papierosów (-0,8 pp.), spożycie wina (-0,7 pp.) oraz wódki (+0,2 pp.). Zwiększyło się natomiast spożycie piwa (+0,2 pp.), palenie marihuany (+0,3 pp.), spożywanie drinków (+0,6 pp.) oraz zażywanie dopalaczy (+0,9 pp.).
- 3) Jeżeli chodzi o zażywanie w/w substancji to należy zwrócić uwagę na jedną prawidłowość. Pomijając jakiegokolwiek procentowe różnice pomiędzy rokiem 2018 a 2021, to przy każdej substancji delikatnie zwiększa się odsetek ankietowanych deklarujących codzienne spożycie tych substancji, a zmniejsza się odsetek tych, którzy zażywają je okazjonalnie.
- 4) Jeżeli chodzi o marihuanę, należy pamiętać, że duże znaczenie odgrywa tutaj presja środowisk, dążących do zalegalizowania tego narkotyku w Polsce. Uczniowie mogą w dużej części brać przykład od znaczących innych. Takim przykładem jest ostatnie wydarzenie, podczas którego słynny muzyk „Mata”, został zatrzymany za posiadanie „niewielkiej” ilości marihuany. Ten czyn nie został do końca zganiony przez opinię publiczną, a nawet niektóre środowiska stanęły w jego obronie, tym samym domagając się zalegalizowania tego narkotyku w Polsce.

- **Przemoc i agresja**

Wyraźnie zmniejsza się skala agresji fizycznej w szkołach (-8,0 pp.). Natomiast agresja emocjonalna/psychiczna także się zmniejsza, chociaż w mniejszym stopniu (-5,2 pp.). Zmniejszanie skali agresji zarówno fizycznej, jak i emocjonalnej częściej dostrzegają chłopcy niż dziewczęta.

- **Granie w gry, korzystanie z Internetu, smartfona**

- 1) Młodzi ludzie wyraźnie ograniczyli codzienne i kilka razy w tygodniu granie w gry na smartfonie lub tablecie, chociaż częściej zabierają smartfony do szkoły. Jednak zaczęli częściej grać w gry na komputerze lub konsoli do gier. Wskaźnik tych którzy grają codziennie oraz kilka razy dziennie wyraźnie wzrósł o 6,2 pp. W gry komputerowe na komputerze lub konsoli do gier częściej zaczynają grać dziewczęta ze starszych klas.
- 2) Jeżeli chodzi o uczestnictwo młodych w Internecie, to można doszukać się pewnych zmian. Pierwsza zmiana odnosi się do oglądania filmów. Młodzi wyraźnie ograniczyli oglądanie filmów na YouTube (-10,0 pp.) na rzecz platform streamingowych typu CDA, Netflix (+12,6 pp.).
- 3) W Internecie młodzi zaczęli także kontaktować się ze znajomymi za pomocą komunikatorów, głównie uczniowie z klas młodszych, a także grać w gry on-line. Jeżeli chodzi o gry on-line, to jakkolwiek prym nadal wiodą chłopcy, to wzrost dziewcząt w każdej grupie wiekowej jest wyraźny. Niewątpliwie oferta gier on-line dla dziewcząt wyraźnie się powiększyła w ostatnich trzech latach.

- **Podstawowe czynności życia codziennego**

- 1) Jakkolwiek nadal podstawowymi czynnościami życia codziennego młodego człowieka jest słuchanie muzyki, pomoc rodzicom w pracach domowych czy spotkanie się ze znajomymi poza szkołą, to czas pandemii wymusił zmianę niektórych zachowań. W odniesieniu do roku 2018 ankietowani deklarują, że rzadziej oglądają telewizję, chodzą do kina, teatru czy też na dyskotekę, a także czytają książki poza tymi, które zlecił nauczyciel. Częściej natomiast nudzą się dłużej niż godzinę dziennie, wracają późno do domu, ściągają z Internetu prace domową, a także chodzą nieprzygotowani do szkoły.
- 2) Można zatem zauważyć, że młodzież ogranicza model autokreacyjny wykorzystania czasu wolnego na rzecz modelu regeneracyjnego. Jakkolwiek pierwszy model polega na pracy nad sobą polegający na koncentrowaniu się na pracach mało popularnych lecz wymagających pewnego wysiłku intelektualnego (chodzenie do teatru), czy też kulturowego (chodzenie do kina, na dyskotekę), to model regeneracyjny polega na skupianiu się na działaniach regenerujących, odprężających poprzez oderwanie od nauki, czy życia codziennego.

- **Praca i ekonomia**

- 1) Pogorszenie się kondycji finansowej polskich gospodarstw domowych niewątpliwie przyczyniło się do zmian w obszarze funduszy młodych ludzi. Ankietowanym wyraźnie zostało ograniczone kieszonkowe, szczególnie codzienne i cotygodniowe.
- 2) Mniej więcej połowa ankietowanych dostaje pieniądze na urodziny. I w ciągu ostatnich trzech lat ten wskaźnik wyraźnie się podniósł.
- 3) Jakkolwiek w roku 2018 otrzymane pieniądze młodzież najczęściej przeznaczała na zakup wymarzonej rzeczy, to obecnie jest to zakup jedzenia (np. kanapka, bułka, woda, napój), ubrań i słodyczy.

- **Kapitał społeczny**

- 1) Młodzi coraz bardziej odchodzą od kształtu społeczeństwa obywatelskiego. Zmniejsza się odsetek respondentów przekonanych, o tym że ludziom można ufać. Zmniejsza się także odsetek respondentów, którzy chcieliby w dorosłym życiu pracować w miejscowości, w której obecnie

mieszkają. Zmniejsza się także deklarowana przez ankietowanych liczba przyjaciół, na których młodzi mogliby liczyć przy załatwieniu jakiejś sprawy.

- 2) Młodzi coraz częściej przekonują się do tego, że na sukces życiowy mają wpływ głównie znajomości, ciężka praca i własne ambicje. Coraz rzadziej sukces zawodowy wiąże z wykształceniem oraz uczynnością.
- 3) Porównanie lat 2018 i 2021 nie potwierdza jednoznacznie, że zwiększa się wśród młodzieży permisywizm moralny. Wskaźnik przekonanych, że nie istnieją żadne, raz na zawsze ustalone zasady pozwalające odróżnić dobro od zła wzrósł zaledwie o 0,9 pp. Natomiast wyraźnie zmniejszył się (+7,3 pp.) odsetek przekonanych o istnieniu jasnych i niepodważalnych zasad, które pozwalają odróżnić dobro od zła. Obecnie młodzi najczęściej nie potrafią jednoznacznie odpowiedzieć na pytanie, czy istnieją niepodważalne zasady, czy też nie istnieją (2018 – 35,5%; 2021 – 41,9%).
- 4) Wyraźnie zmniejsza się siła wiary religijnej młodego pokolenia.

II. CELE I DZIAŁANIA PROGRAMU

Nadrzędnym celem Programu jest intensyfikacja działań profilaktycznych i edukacyjnych, skierowanych do mieszkańców, a w szczególności do dzieci i młodzieży, w celu uświadomienia zagrożeń wynikających z uzależnień.

Główne kierunki działań strategicznych samorządów w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych zostały wyznaczone w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.), ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.) oraz Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025, określonym - na podstawie upoważnienia wynikającego z art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1956 z późn. zm.) – w drodze rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. poz. 642).

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, a także przeciwdziałanie narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym należy do zadań własnych gmin.

W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe/narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz problemów narkomanii;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów w zakresie reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym, osobom w wieku do lat 18 oraz na kredyt lub pod zastaw, a także występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;

- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej oraz pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych, dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Realizacja wyżej wyszczególnionych zadań będzie się odbywała, zgodnie z celami operacyjnymi dotyczącymi profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, określonymi w Narodowym Programie Zdrowia, poprzez działania wyznaczone dla następujących obszarów:

- Obszar I - Promocja zdrowia
- Obszar II - Profilaktyka
- Obszar III - Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa
- Obszar IV - Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz problemów narkomanii
- Obszar V - Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów w zakresie reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym, osobom w wieku do lat 18 oraz na kredyt lub pod zastaw, a także występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego
- Obszar VI - Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej oraz pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych, dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego

Działania przewidziane w Programie dotyczą profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych na różnych poziomach, a mianowicie:

- 1) profilaktyki ukierunkowanej na całe populacje - **profilaktyka uniwersalna**, obejmująca działania profilaktyczne adresowane do całych grup (populacji) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów alkoholowych, np. dzieci i młodzieży, młodych i dorosłych, rodziców posiadających dzieci w wieku szkolnym. Celem działań jest zmniejszenie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów alkoholowych w danej populacji;
- 2) profilaktyki ukierunkowanej na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka - **profilaktyka selektywna**, obejmująca działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko występowania problemów alkoholowych lub/i innych zaburzeń zdrowia psychicznego. Przykładem profilaktyki selektywnej są działania edukacyjne, opiekuńcze i rozwojowe podejmowane wobec dzieci pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym;
- 3) profilaktyki ukierunkowanej na jednostki (lub grupy) wysokiego ryzyka, demonstrujące pierwsze symptomy problemów alkoholowych - **profilaktyka wskazująca**, obejmująca działania profilaktyczne adresowane do osób (grup osób), które przejawiają wczesne symptomy problemów alkoholowych lub/i innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych, ale jeszcze nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego, uzależnienia od alkoholu lub innych zaburzeń związanych z nadużywaniem alkoholu.

OBSZAR I – Promocja zdrowia

Zadanie 1	Edukacja zdrowotna
<i>NPZ - Cel operacyjny 1. Profilaktyka nadwagi i otyłości: Zadanie nr 3; Cel operacyjny 2. Profilaktyka uzależnień. Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom: Zadanie nr 1., Uzależnienia od zachowań (uzależnienia behawioralne): Zadanie nr 1., Uzależnienia od narkotyków: Zadanie nr 1; Cel operacyjny 3. Promocja zdrowia psychicznego: Zadanie nr 1; Cel operacyjny 5. Wyzwania demograficzne: Zadanie nr 3</i>	

DZIAŁANIA

- 1) Prowadzenie działań edukacyjnych, w tym szkoleń, warsztatów, kampanii społecznych, adresowanych do różnych grup docelowych, w szczególności: do dzieci, młodzieży i rodziców, na temat zagrożeń wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych tzw. „dopalaczy” (NSP), uzależnień behawioralnych, pozamedycznego stosowania produktów leczniczych, których używanie może prowadzić do uzależnienia, a także do osób starszych na temat ryzyka szkód zdrowotnych powodowanych spożywaniem alkoholu;
- 2) Upowszechnianie informacji na temat dostępu do działań profilaktycznych, interwencyjnych i pomocowych dla osób zagrożonych uzależnieniem i ich rodzin przez bieżącą aktualizację bazy danych o placówkach leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych;
- 3) Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, m.in. kampanii edukacyjnych, promujących zdrowy styl życia oraz upowszechniających informacje dotyczące ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu dla konsumentów i ich otoczenia, w tym problemu przemocy w rodzinie, a także zagrożeń wynikających z używania wyrobów tytoniowych.;
- 4) Prowadzenie kampanii edukacyjnych związanych z zagrożeniem nietrzeźwości kierowców, m.in. poprzez rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (ulotki, publikacje);
- 5) Prowadzenie działań edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież;
- 6) Realizacja programów dla dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie z emocjami, asertywności, budowania relacji interpersonalnych i rozwiązywania konfliktów;
- 7) Podejmowanie działań edukacyjnych (m.in. lokalnych kampanii) upowszechniających w społeczeństwie wiedzę na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez kobiety w ciąży oraz promujących przekaz dotyczący konieczności zachowania abstynencji w czasie ciąży;
- 8) Prowadzenie edukacji osób związanych zawodowo z dystrybucją i handlem napojami alkoholowymi, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia;
- 9) Prowadzenie edukacji publicznej z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez organizowanie lokalnych imprez promujących trzeźwy i zdrowy styl życia (festyny, pikniki rodzinne, imprezy okolicznościowe, np. Dzień Dziecka), w tym z uwzględnieniem aktywności sportowej dzieci i młodzieży oraz całych rodzin. Prowadzenie edukacji publicznej w mediach, Internecie oraz poprzez zakup materiałów edukacyjnych. Promowanie stron internetowych dotyczących problematyki uzależnień behawioralnych (np. www.uzaleznieniabehawioralne.pl; www.anonimowihazardzisci.org).

Zadanie 2	Szkolenie kadr
<i>NPZ - Cel operacyjny 2. Profilaktyka uzależnień. Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom: Zadanie nr 3.</i>	

DZIAŁANIA

- 1) Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu, w tym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 2) Podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych oraz udzielających pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym;
- 3) Edukacja i warsztaty psychologiczne z zakresu funkcjonowania dziecka z alkoholowym zespołem płodowym (FAS);
- 4) Prowadzenie doskonalenia kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą, dotyczących wczesnego rozpoznawania zagrożenia używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, NSP oraz umiejętności i podejmowania interwencji profilaktycznej;
- 5) Organizacja szkoleń dla różnych grup zawodowych, które w swojej pracy mogą spotkać się z tematem uzależnień behawioralnych (w szczególności: nauczyciele i pedagodzy/psycholodzy pracujący w placówkach oświatowych i wychowawczych, profilaktycy, pracownicy socjalni i asystenci rodziny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, grupy robocze ds. przeciwdziałania przemocy).

Wskaźniki oceny realizacji zadań w Obszarze I:

- Liczba działań informacyjno-edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych, szkoleń, warsztatów
- Liczba zakupionych materiałów profilaktycznych (m.in. ulotek, plakatów, publikacji)
- Liczba zrealizowanych programów z zakresu edukacji zdrowotnej
- Liczba uczestników programów (działań)
- Liczba szkoleń w zakresie podnoszenia kompetencji realizatorów Programu
- Liczba przeszkolonych realizatorów Programu

OBSZAR II - Profilaktyka

Zadanie 1	Profilaktyka uniwersalna
<i>NPZ - Cel operacyjny 2. Profilaktyka uzależnień. Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom: Zadanie nr 4; Cel operacyjny 3. Promocja zdrowia psychicznego: Zadanie nr 1</i>	

DZIAŁANIA

- 1) Realizacja programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności adresowanych do dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, osób dorosłych, w tym programów profilaktyki, które biorą pod uwagę wspólne czynniki chroniące i czynniki ryzyka używania substancji psychoaktywnych i innych zachowań ryzykownych, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego;

- 2) Wdrażanie programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności rozwijających kompetencje wychowawcze i profilaktyczne rodziców i osób pracujących z dziećmi i młodzieżą, sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży;
- 3) Organizacja pozalekcyjnych zajęć dla dzieci i młodzieży oraz imprez towarzyszących (zajęcia sportowo-rekreacyjne, turnieje, zawody, konkursy), będących elementem programów profilaktyki uzależnień.

Zadanie 2	Profilaktyka selektywna
NPZ - <i>Cel operacyjny 2. Profilaktyka uzależnień. Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom: Zadanie nr 5</i>	

DZIAŁANIA

- 1) Tworzenie warunków do powstawania i funkcjonowania placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (w tym: finansowanie zatrudnienia pracowników merytorycznych, materiałów dydaktycznych, dożywiania uczestników) - w formie opiekuńczej, zapewniającej dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę, zajęcia sportowe i rozwój zainteresowań oraz – w formie pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę prowadzącego działania animacyjne i opiekuńczo-wychowawcze;
- 2) Dofinansowanie obozów, kolonii i półkolonii z programem socjoterapeutycznym lub psychoedukacyjnym dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym/problemem przemocy, będących elementem całorocznej pracy z dziećmi i młodzieżą.

Wskaźniki oceny realizacji zadań w Obszarze II:

- Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych, w tym rekomendowanych
- Liczba uczestników programów profilaktycznych
- Liczba funkcjonujących placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w formie opiekuńczej i w formie pracy podwórkowej
- Liczba uczestników w placówkach wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w formie opiekuńczej i w formie pracy podwórkowej
- Liczba obozów, kolonii i półkolonii z programem socjoterapeutycznym lub psychoedukacyjnym
- Liczba uczestników obozów, kolonii i półkolonii z programem socjoterapeutycznym lub psychoedukacyjnym

OBSZAR III - Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa

Zadanie 1	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych
------------------	---

NPZ - Cel operacyjny 2. Profilaktyka uzależnień. Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom: Zadanie nr 6

DZIAŁANIA

- 1) Dbanie o dostępność terapii uzależnienia od alkoholu oraz współuzależnienia dla mieszkańców gminy poprzez współpracę z poradniami profilaktyki, leczenia i rehabilitacji uzależnienia;
- 2) Dofinansowanie programów psychoterapii uzależnienia od alkoholu realizowanych w poradniach odwykowych - w postaci programu podstawowego w oddziałach całodobowych i dziennych, którego celem jest rozpoznanie uzależnienia, zbudowanie motywacji do leczenia i podjęcia nauki życia na trzeźwo oraz – w postaci programu ponadpodstawowego i pogłębionego, którego celem jest nauka zapobiegania nawrotom czynnego uzależnienia, nauka radzenia sobie bez alkoholu z emocjami, relacjami, zadaniami życiowymi;
- 3) Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych, współuzależnionych, członków i ich rodzin oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, realizującego w szczególności zadania w zakresie:
 - motywowania zarówno osób uzależnionych, jak i osób współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia odwykowego, kierowanie do leczenia specjalistycznego,
 - motywowania osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia,
 - udzielania wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym (np. poprzez rozmowy podtrzymujące, uruchomienie grupy wsparcia dla osób po zakończonym leczeniu w placówce odwykowej),
 - rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy,
 - inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej,
 - posiadanie dobrej orientacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które mogą się włączyć w systemową pomoc dla rodziny;
- 4) Finansowe i organizacyjne zabezpieczenie funkcjonowania punktu konsultacyjnego, w szczególności poprzez:
 - a) finansowanie dyżurów specjalisty psychoterapii uzależnień, psychologa, prawnika,
 - b) doposażenie punktu w literaturę fachową, broszury oraz inne publikacje związane z problemem uzależnień;
 - c) zakup wyposażenia i materiałów niezbędnych do prowadzenia konsultacji.

Zadanie 2	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie
NPZ - <i>Cel operacyjny 2. Profilaktyka uzależnień. Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom: Zadanie nr 7</i>	

DZIAŁANIA

- 1) Pomoc członkom rodzin z problemem alkoholowym poprzez podejmowanie przez Gminną Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny, a mianowicie:
 - a) przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu z jednoczesnym wystąpieniem przesłanek z art. 24 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”,
 - b) wezwanie na rozmowę osoby, co do której wpłynęło zgłoszenie i pouczenie jej o konieczności zaprzestania działań wymienionych w art. 24 ustawy i/lub poddania się leczeniu odwykowemu.

O ile osoba wezwana nie zgodzi się dobrowolnie poddać leczeniu, a wstępne czynności przeprowadzone w sprawie uzasadniają kontynuowanie postępowania:

 - skierowanie takiej osoby na badanie przez biegłych, w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego,
 - przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym wraz z opinią wydaną przez biegłego,
 - złożenie wniosku o wszczęciu postępowania do sądu rejonowego;
- 2) Pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym, poprzez współdziałanie Komisji z Zespołem Interdyscyplinarnym w zakresie rozpoznania zaburzenia życia rodzinnego wywołanego nadużywaniem alkoholu i stosowaniem przemocy oraz planowania działań interwencyjnych i edukacyjnych adresowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie;
- 3) Zwiększenie aktywności w zakresie edukacji publicznej, m.in. poprzez:
 - a) prowadzenie lokalnych działań informacyjno-edukacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie, w tym przemocy wobec dzieci (czym jest przemoc, jakie są jej mechanizmy, jakie niesie konsekwencje, itp.), a także możliwości uzyskania bezpłatnej pomocy i miejsc, które taką pomoc świadczą;
 - b) włączanie się do ogólnopolskich akcji promujących życie rodzinne bez przemocy;
 - c) prowadzenie i finansowanie programów profilaktyki przemocy w rodzinie i programów rozwijających umiejętności wychowawcze i pozytywne relacje rodzinne;
 - d) prowadzenie lokalnych diagnoz na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz włączanie się w ogólnopolskie projekty badawcze.

Zadanie 3	Wspieranie działalności środowisk abstynenckich
NPZ - <i>Cel operacyjny 2. Profilaktyka uzależnień. Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom: Zadanie nr 7</i>	

DZIAŁANIA

- 1) Wspieranie funkcjonowania stowarzyszeń/grup abstynenckich, w szczególności poprzez udostępnianie, użyczenie pomieszczeń oraz pokrywanie kosztów związanych z wyposażeniem i utrzymywaniem udostępnianych/użyczonych lokali.

Zadanie 4	Monitorowanie sytuacji w zakresie używania substancji psychoaktywnych oraz postaw społecznych i reakcji instytucjonalnych
<i>NPZ - Cel operacyjny 2. Profilaktyka uzależnień. Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom: Zadanie nr 2</i>	

DZIAŁANIA

- 1) Realizacja badań ilościowych prowadzonych co najmniej co cztery lata w populacji Gminy i wśród młodzieży szkolnej oraz porównanie z wynikami badań ogólnopolskich m.in. ESPAD.

Wskaźniki oceny realizacji zadań w Obszarze III:

- Liczba osób, które otrzymały wsparcie
- Liczba wydanych opinii biegłych w przedmiocie uzależnienia
- Liczba „Niebieskich Kart”, w tym z problemem alkoholowym
- Liczba zrealizowanych przedsięwzięć w ramach edukacji publicznej dotyczącej upowszechniania informacji w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym

OBSZAR IV - Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz problemów narkomanii

DZIAŁANIA

- 1) Wspieranie systemu współpracy międzyinstytucjonalnej, tj. współpracy służb, instytucji i osób na rzecz zwiększenia skuteczności działań profilaktycznych, promujących zdrowy tryb życia i abstynencję oraz działań interwencyjnych;
- 2) Współpraca z placówkami oświatowymi oraz gminnymi instytucjami kultury w zakresie prowadzenia programów i zajęć profilaktycznych;
- 3) Współpraca merytoryczna, wymiana informacji i doświadczeń z podmiotami realizującymi Program.

Wskaźniki oceny realizacji zadań w Obszarze IV:

- Liczba podmiotów współpracujących w ramach realizacji Programu,
- Liczba przedsięwzięć zrealizowanych we współpracy z placówkami oświatowymi oraz gminnymi instytucjami kultury o tematyce profilaktycznej;
- Liczba uczestników powyższych przedsięwzięć.

OBSZAR V – Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów w zakresie reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym, osobom w wieku do lat 18 oraz na kredyt lub pod zastaw, a także występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

W przypadku złamania zakazu sprzedaży osobom do lat 18 lub nietrzeźwym, sprzedaży na kredyt lub pod zastaw oraz złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych, Gmina może podejmować interwencje oraz występować przed Sądem jako oskarżyciel publiczny.

Zadanie będzie realizowane poprzez:

- Przyjmowanie zawiadomień o naruszeniu art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i kierowanie do zaopiniowania przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Podejmowanie działań zmierzających do wszczęcia postępowania w związku z naruszeniem art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, adekwatnie do przepisów Rozdziału 3. Przepisy karne.

Wskaźniki oceny realizacji zadań w Obszarze V:

- Liczba zawiadomień o naruszeniu art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zaopiniowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Liczba orzeczeń sądowych uwzględniających wnioski Gminy w zakresie naruszenia art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Liczba cofniętych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych na miejscu lub poza miejscem sprzedaży.

OBSZAR VI - Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej oraz pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych, dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego

- 1) Współpraca z Ośrodkiem Wspierania Organizacji Pozarządowych w Białymstoku w celu tworzenia i wspierania systemu ekonomii społecznej na terenie gminy jako jednego z ważniejszych narzędzi przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu;
- 2) Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych, dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Wskaźniki oceny realizacji zadań w Obszarze VI:

- Liczba rodzin osób uzależnionych objętych pomocą społeczną
- Liczba osób uzależnionych objętych pomocą społeczną
- Wielkość środków finansowych przeznaczonych na pomoc społeczną rodzinom z problemem alkoholowym osobom uzależnionym i ich rodzinom

III. REALIZACJA PROGRAMU

1. Program skierowany jest do mieszkańców Gminy Gródek, a w szczególności do:
 - 1) dzieci i młodzieży szkolnej;
 - 2) rodziców, opiekunów i wychowawców;
 - 3) rodzin z problemem alkoholowym;
 - 4) osób i rodzin uwikłanych w problem przemocy w rodzinie;
 - 5) osób pijących nadmiernie, w tym uzależnionych od alkoholu;
 - 6) konsumentów i sprzedawców alkoholu;
 - 7) osób dorosłych, w tym kierowców.

2. Działania wynikające z Programu inicjuje i realizuje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z placówkami oświatowymi funkcjonującymi na terenie Gminy, Policją oraz z innymi podmiotami, których działalność służy rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii.

3. Finansowanie Programu odbywać się będzie w ramach środków własnych Gminy, pozyskanych z opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

4. Do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w szczególności należy:
 - 1) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od pracy albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny;
 - 2) opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie zgodności lokalizacji punktów sprzedaży z uchwałami Rady Gminy Gródek w sprawie ustalenia liczby punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu oraz w sprawie zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Gródek;
 - 3) kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych pod względem zgodności ich działalności z przepisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi;
 - 4) podejmowanie działań w zakresie ograniczania dostępu do alkoholu;
 - 5) bieżące monitorowanie realizacji Programu oraz przygotowywanie informacji w tym zakresie;
 - 6) przygotowywanie danych niezbędnych do sporządzenia raportu z wykonania w danym roku Programu, o którym mowa w art. 4¹ ust. 2b ustawy;
 - 7) przygotowywanie danych do ankiety, dotyczącej realizacji działań wynikających z Programu podejmowanych w danym roku, o której mowa w art. 4¹ ust. 2c ustawy.

V. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Przewodniczącemu, wiceprzewodniczącemu, członkom Komisji, z wyłączeniem Sekretarza Komisji, przysługuje wynagrodzenie za udział w posiedzeniu Komisji w wysokości 100,00 zł brutto.
2. Sekretarzowi Komisji przysługuje zryczałtowane wynagrodzenie miesięczne w wysokości 300,00 zł brutto za miesiące, w których wykonywał czynności związane z prowadzeniem dokumentacji Komisji i realizacją zadań wynikających z bieżącej działalności Komisji. Wynagrodzenie obniża się o 100,00 zł brutto za każdą nieobecność na posiedzeniu Komisji.
3. Przewodniczącemu Zespołu ds. prowadzenia działań wynikających z instytucji prawnej zobowiązania do leczenia (zwanego dalej „Zespołem”) oraz Sekretarzowi Zespołu przysługuje zryczałtowane wynagrodzenie miesięczne w wysokości 300,00 zł brutto za miesiące, w których wykonywał czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu. Wynagrodzenie obniża się o 50,00 zł brutto za każdą nieobecność na posiedzeniu Zespołu. Pozostałym członkom Zespołu przysługuje wynagrodzenie za udział w posiedzeniach Zespołu, motywujących osoby uzależnione od alkoholu do zaprzestania nadużywania alkoholu, powodującego rozkład życia rodzinnego, demoralizację nieletnich uchylanie się od pracy albo systematycznie zakłócają spójność lub porządek publiczny oraz do podjęcia leczenia odwykowego, w wysokości określonej w poniższej tabeli.
4. Członkom zespołów problemowych, członkom wchodzącym w skład grup roboczych powoływanych w celu przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przysługuje wynagrodzenie za realizację czynności zgodnie ze stawkami wynagrodzenia określonymi w poniższej tabeli:

Lp.	Rodzaj czynności	Wskaźnik	Stawka
1.	Udział w pracach grup roboczych powołanych w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Obecność na posiedzeniu	50,00 zł brutto
2.	Udział w posiedzeniach Zespołu, motywujących osoby uzależnione od alkoholu do zaprzestania nadużywania alkoholu, powodującego rozkład życia rodzinnego, demoralizację nieletnich uchylanie się od pracy albo systematycznie zakłócają spójność lub porządek publiczny oraz do podjęcia leczenia odwykowego	Obecność na posiedzeniu	50,00 zł brutto
3.	Kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	Kontrola 1 punktu sprzedaży	50,00 zł brutto
4.	Przeprowadzenie wizji w terenie w ramach zaopiniowania wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	Wizja lokalna	50,00 zł brutto

5. Podstawę wypłaty wynagrodzenia, o którym mowa w pkt 1 stanowi podpisana przez Przewodniczącego Komisji uwierzytelniona dokumentacja potwierdzająca udział w posiedzeniach Komisji, a w przypadku wynagrodzenia zryczałtowanego i wynagrodzenia, o którym mowa w pkt 4 - wniosek Przewodniczącego Komisji o wypłatę wynagrodzenia, przedłożony w terminie do 20-go dnia każdego miesiąca następującego po miesiącu, w którym miały miejsce posiedzenia i wykonane czynności.
6. Wypłata wynagrodzeń dokonywana jest do ostatniego dnia miesiąca, w którym została przedłożona dokumentacja, o której mowa w pkt 5.

Uzasadnienie

Ustawą z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2469) zmodyfikowany został, m.in. art. 4¹ ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zwanej dalej „ustawą”. Do zadań gminy zostało dodane prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym.

Nowe brzmienie otrzymał także art. 4¹ ust. 2 ustawy i aktualnie stanowi on, że realizacja zadań, o których mowa w ust. 1, jest prowadzona w postaci uchwalonego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym (...).

Na podstawie powołanej wyżej ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. dokonano również zmian w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050), m.in w zakresie art. 10 ust. 2, który aktualnie stanowi, że realizacja zadań, o których mowa w ust. 1 jest prowadzona w ramach programu, o którym mowa art. 4¹ ust. 2 ustawy.

Zgodnie z dodanym w art. 4¹ ustawy ustępem 2a, gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, sporządza się na okres nie dłuższy niż 4 lata.

Ponadto, zgodnie z art. 21 ustawy nowelizującej z dnia 17 grudnia 2021 r., uchwalone przed dniem 1 stycznia 2022 r. gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, zachowują moc do dnia uchwalenia nowego gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, nie dłużej jednak niż do 31 marca 2022 r. W praktyce oznacza to obowiązek przyjęcia nowego programu najpóźniej do końca marca 2022 r.